

■ Voor het bouwen van de Betuwelijn moesten liefst 5000 vergunningen worden aangevraagd.
FOTO'S: RONALD BAKKER, RIAS IMMINK, REINIER VAN WILLIGEN EN MATTY VAN WIJNBERGEN

door JARCO DE SWART

Na anderhalf jaar keihard werken aan zijn onderzoek is dr. Peter van Rooy ongeduldig geworden. Het ongeloof over wat hij heeft aangetroffen is groot en straalt van zijn gezicht als we hem spreken in het kantoorgebouw van Habiforum aan de A12 in Gouda. Hij wil zijn verhaal zo snel mogelijk bekendmaken, want er staat nogal wat op het spel: de fatsoenlijke en efficiënte inrichting van het Nederlandse landschap op een manier waar burgers behoefte aan hebben.

AMSTERDAM, zaterdag

Van Rooy heeft een missie. „Er moet iets gedaan worden met dit onderzoek. Doorgaan zoals het nu gaat, kan echt niet. We hebben het zo complex gemaakt, dat als politici op een knop drukken ze zelf geen idee hebben waarop ze drukken en wat daarvan de consequenties zijn. Het duurt in Nederland gemiddeld elf jaar voordat er een schep de grond in kan, als dat al gebeurt.”

Kenniscentrum Habiforum werd tien jaar geleden in het leven geroepen door de vijf ministeriële departementen die zich bemoeien met de ruimtelijke inrichting van Nederland. Inmiddels zijn er ruim 25 grote organisaties bij betrokken, waaronder ook grote woningcorporaties, projectontwikkelaars en advies- en ingenieursbureaus. Doel van het expertisecentrum was om te stoppen met het eindeloos plannen maken en te beginnen met uitvoeren, vertelt Van Rooy.

De afgelopen anderhalf jaar lang trok Van Rooy daarom het land door van project naar project en van gesprek naar gesprek. Alle vakanties offerde hij op aan het onderzoek dat antwoord moest geven op de vragen: wat kunnen we leren van veertig projecten? Wat moeten we doen om zaken nou eens voor elkaar te krijgen en wat moeten we vooral laten in het vervolg?

„Dit onderzoek is voorlopig ons eindproduct en heeft nadrukkelijk ook een politieke agenda. Ik heb honderden mensen gesproken: ambtena-

ren, politici, bestuurders, bouwondernemers, wetenschappers, noem maar op. Het is mijn levenswerk geworden. Dit is wat er nu aan de hand is in Nederland en ik ben ervan geschrokken. Gelukkig zijn er ook goede voorbeelden, zoals de Enschedese wijk Roombeek, waar negen jaar na een ramp een prachtige nieuwe wijk staat. Dat geeft hoop, maar het gebeurt nog te weinig.”

„Laat ik meteen een pijnlijk voorbeeld geven hoe ingewikkeld de Nederlandse politiek het heeft gemaakt om iets te bouwen. Je komt de laatste tijd veel gedoe tegen vanwege natuuregels. Dat komt door de Natura 2000-richtlijn van Europa. Die stelt dat landen natuurgebieden moeten aanwijzen. Dat betekent dat een land zelf zijn natuurgebieden mag aanwijzen. En in Nederland zijn dat er - schrik niet - 160! Ter

vergelijking: Frankrijk heeft slechts 22 grote natuurgebieden. Die regel zegt dat verlies aan natuurwaarden door bebouwing in datzelfde natuurgebied gecompenseerd moet worden. Wij hebben onszelf in Nederland dus verplicht om op postzegelniveau kostbare en soms waanzinnige maatregelen te treffen. De manier waarop wij met die natuurrichtlijn omgaan, is uniek in Europa. We moeten zo veel noodverbandjes aanleggen om daarmee om te gaan. Als het een fietsband was, zou je door de plakkers de band niet meer zien.”

Iets anders waar Van Rooy

van geschrokken is, is de afschrikwekkende verlamingscapaciteit van de Nederlandse bestuursstructuur en -cultuur. Die maakt het bijna onmogelijk om grote projecten snel en efficiënt uit te voeren. De onderzoeker trekt daarbij een vergelijking met de rol die banken en verzekeraars hebben gespeeld bij het veroorzaken van de financiële crisis. „Die hebben de laatste jaren zulke ingewikkelde financiële producten gecreëerd, dat niemand er nog wat van snapt. Het hele systeem inmiddels tot stilstand is gekomen en zelfs in elkaar is geklapt. Neem in ons geval bijvoorbeeld de Betuwelijn. Toen het kabinet besloot tot de aanleg daarvan dachten de mensen dat die lijn direct aangelegd zou kunnen worden. Maar uit mijn onderzoek blijkt dat daarvoor eerst nog eens vijfduizend (!) vergunningen moesten worden aangevraagd, onder meer bij lokale overheden. Dat betekent vijfduizend keer ambtenaren aan het werk en vijfduizend keer leges betalen en afwachten. En wie denk je dat dat allemaal betaalt? Juist, de belastingbetaler: jij en ik. Zoiets verzin je toch niet? Dat loopt op een gegeven moment natuurlijk helemaal vast.”

Waterspiegel

Nog een ander voorbeeld. „Groot-Mijdrecht Noord. Een prachtig gebied, maar in veel andere opzichten een dieptepunt. Die polder ligt op zes meter onder NAP en direct achter de dijk ligt meters hoger de waterspiegel van de Vinkeveense Plassen. Dat sijpelt continu onder de dijk door. Om nu te voorkomen dat nog geen vier-

■ De Enschedese 'vuurwerkramp'-wijk Roombeek. „In minder dan tien jaar is een zwartgeblakerd gebied omgezet in een van de meest aantrekkelijke woonwijken van Nederland. Het kan dus wel!”

honderd bewoners van de polder natte voeten krijgen en hun huizen weggroten, moet daar elke negen minuten een zwembad vol bruin brak water de polder uitgepompt worden. Dat is al tientallen jaren zo en het wordt het alleen maar erger, omdat de polder steeds verder inklinkt. Sinds 1992 praat de provincie Utrecht daarover en neemt besluiten met de houdbaarheid van een pak magere yoghurt. Daar gebeurt dus niks! Dat droogpompen van die polder kost ieder jaar een half miljoen euro en dan moet het brakke water ook nog gezuiverd worden. En

daardoor stijgen de waterschapslasten voor de hele regio, want iemand moet het betalen.”

Maar ook van controleren en toetsen kunnen we in ambtenarenland geen genoeg krijgen, zo lijkt het. „Wist je dat er maar liefst zeventien keer zo veel tijd wordt gestoken in het toetsen en beoordelen van plannen dan in het ontwerpen ervan? Dat betekent dus dat één persoon een plan ontwerpt en daar vervolgens zeventien anderen dat moeten controleren op tal van voorschriften. Daar word je toch helemaal gek van!”

Niet alleen heeft onze overheid het enorm moeilijk gemaakt voor zichzelf en voor bedrijven, het systeem is zo ingericht dat lagere overheden wel een rommeltje móeten maken van de ruimte die Nederland heeft, zo ontdekte Van Rooy. Wie heeft zich nog nooit verbaasd over de aanleg van het zoveelste kantorenpark aan de rand van een stad of dorp? Iedereen voelt op zijn klompen aan dat er nooit genoeg vraag is om al die betonnen kolossen te vullen. Toch gaan gemeenten door met het uitgeven van land voor kantoren en bedrijvensparken. En Van Rooy weet inmiddels waarom. „Het uitgeven van grond aan projectontwikkelaars is de belangrijkste manier voor gemeenten om zelf geld te verdienen. Lokale overheden krijgen in Nederland namelijk maar vier procent van hun inkomsten door lokale belastingen. Gemiddeld in de EU is dat dertig procent.”

Zwembad

Gemeenten beslissen volgens Van Rooy daarom allemaal om kantorenparken aan te leggen, ook als er nauwelijks reële vraag is naar kantoren. „De wethouder Financiën heeft het geld nou eenmaal nodig, omdat het vorige college het al heeft uitgegeven aan een sporthal of zwembad”, snoeft Van Rooy. „Het vervelende is echter dat al die kleine gemeenten hetzelfde doen en dus overal halfllege bedrijventerreinen liggen. In delen van Limburg zijn zo veel plannen, dat er maar een kwart van nodig is.”

LEES VERDER OP PAGINA TA3

Curaçao Toppers!

Willemstad

Academy Hotel***

9 dagen, logies/ontbijt
Vertrek in augustus

Vanaf

599

Jan Thiel Baai

App. Chogogo Resort****½

9 dagen, logies
Vertrek in augustus

Vanaf

649

Piscadera Baai

Floris Suite Hotel****

9 dagen, logies
Vertrek in augustus

Vanaf

699

Willemstad

Avila Hotel****

9 dagen, logies
Vertrek in augustus

Vanaf

799

Willemstad

Renaissance Curaçao Resort & Casino*****

9 dagen, logies
Vertrek in augustus

Vanaf

879

Mambo Beach

Breezes Curaçao Resort****

9 dagen, All Inclusive
Vertrek in augustus

Vanaf

999

Vanafprijs per persoon o.b.v. 2 personen, incl vlucht Economy Class (X-klasse). Ga voor de voorwaarden naar Arke.nl of informeer bij één van de 140 winkels van Arke. Op=op. Prijswijzigingen, zet- en drukfouten voorbehouden.

Boek snel bij uw winkel van Arke of ga naar:

Arke.nl

Dacht 't wel

SHOPPING

Vakantie Kraspret Kraslot!

Win zomaar € 100.000 vakantiegeld. Bedenk je eens wat je daar allemaal mee kunt doen! Een nieuwe auto, een heerlijke verre reis maken en nog veel meer...

Vakantie Kraspret Kraslot:

- Win tot € 100.000 netto.
- Winkans 1 op 2.
- Lekker lang spelplezier met 5 verschillende spellen.
- € 5 Per Lot.

Het nieuwste Kraslot is onder andere verkrijgbaar bij de tabak- en gemakswinkel, boekhandel, supermarkt en benzinestation. Kijk voor meer informatie op www.krasloten.nl

INFORMATIE OF RESERVEREN IN DEZE SHOPPINGRUBRIEK:
ERAN MEDIA 035 - 698 22 58 - WWW.ERANMEDIA.NL